Nᴱᴿ 94

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 6 *Sierpnia v. s.* 1826 *roku.*

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg d. 27 lipca.

(Journal de St. Petersbourg.)

Od początku roku 1820, zeszły jenerał-leytenant *Bétancourt*, wówczas jeneralny dyrektor dróg kommunikacyy, polecił jenerał-majorowi *Bazaine*, zająć się niezwłócznie układem planu nowych sluzów w Szlisselburgu. Plan ten, w kilka poźniey miesięcy wygotowany, i złożony bezpośrednio przez jenerała *Betancourt*, NAYJAŚNIEYSZEMU CESARZOWI ALEXANDROWI, jest właśnie ten, który uskuteczniają teraz, i którego pierwsza część została otworzoną dla żeglugi. Rozprawa, napisana w tymże roku 1820 przez jenerała *Bazaine* i wydrukowana w tomie IX pamiętników Cesarskiey akademii nauk, do którey była wniesioną d. 24 lutego 1821, obeymując wszystko to, cokolwiek się tycze urządzenia wodozbiorów zapaśnych po kanałach spławnych, zawiera razem uwagi, które przywiodły autora do ułożenia planu, a który Naywyższe potwierdzenie, ogłosić natychmiast dozwoliło. Rozprawa ta, mieszcząca w sobie naydokładnieysze rozwiązanie wielu ważnych zadnień, miała szczególniey na celu zastosowanie teoryi, nadzwyczaynie prostey do zaprowadzenia systematu zapaśnego, stanowiącego główną nowych tych śluzów cechę. Tryb systematyczny, którego się autor trzymał w rozwijaniu tego zastosowania, chlubne pochwały otrzymane przezeń od akademii nauk, i skwapliwość, z jaką jeneralna dyrekcya dróg kommunikacyy, śpieszyła przyjąć i uskutecznić jego myśli, są dowodami nie dozwalającemi powątpiwać o tém, iż jego systemat zapaśny musiał bydź uważany, jak tylko się ukazał, za wynalazek, nie mniey nowy, jak ważny. Jeżeli poźniey podróże barona *Dupin* po Anglii, przekonały, iż tenże sam systemat był już praktykowany w jednym ze śluzów kanału *Regent*, tedy ta okoliczność bynaymniey osłabiać nie powinna wartości, na jaką zasługuje odkrycie, do którego jenerała *Bazaine* własne uwagi i rachunki doprowadziły: dzieło bowiem przytoczone, ukazało się dopiéro w r. 1824, t. j. we cztéry lata po ogłoszeniu rozprawy, o którey tu mowa.

Nie tyle jednak nowość systematu zapaśnego, ile ważność jego we względzie żeglugi, jest zaletą jego zastosowania do śluzów Szlisselburgskich. W drugiey rozprawie o tymże przedmiocie, którą się jenerał *Bazaine* teraz zaymuje, okaże, iż średnia ilość wody, oszczędzoney corocznie za pomocą tych nowych śluzów, może bydź równą $\frac{4}{7}$ objętości wody, która przed tém była szafowaną i że tym sposobem strata jey, rzeczywiście nie będzie przechodziła $\frac{3}{7}$ straty dawnieyszey. Wypadek ten, wyprowadzony z natury transportów zwyczaynych na kanale Ładozkim, i codziennych postrzeżeń, czynionych przez lat dziesięć, nad różnicami poziomów w tym kanale i w Newie, jest tym bardziey zasługującym na uwagę, iż czyni dokładne, jak tylko można zapewnienie, przeciwko wszelkim zmianom szkodliwym, które tamowały żeglugę w latach suchych, dla braku zapasów wody. Ten tak wielki pożytek, uznany już oddawna przez dyrekcyą jeneralną dróg kommunikacyy, a stanowiący bez wątpienia główną śluzów nowych zaletę, zasługuje na uwagę publiczności, w chwili, kiedy brak wody w kanale Ładozskim zmusza uciekać się do środków nadzwyczaynych i kosztownych, bez czegoby się przy systemacie zapaśnym obeszło.

Potrzeba przebudowania śluzów Szlisselburgskich, tak mocno uczuć się dawała, jeszcze przed rokiem 1820, iż natychmiast po złożeniu tego planu, jenerał *Bazaine* został upoważnionym do rozpoczęcia wykonania. Użył on do tego majora *Ławrowa*, który zarządzał w ówczas, jako kapitan, 1szym oddziałem kanału Ładozskiego. Oficer ten, stosownie do potwierdzonych planow, oznaczył i przedsięwziął roboty, które prowadził do wiosny r. 1822, t. j. do czasu, póki obowiązek służby nie powołał go do *Wyższego-Wołoczka*, a jego mieysca nie zajął w Szlisselburgu kapitan (dziś major) *Bogdanow*, zarządzający w ówczas 2m oddziałem kanału Nowey-Ładygi. Jemu to jenerał *Bazaine* poruczył robienie rachunków, i wyłożenie rozmaitych części swego planu, których czas nie dozwolił mu był jeszcze okazać.

Teyto zapewne okoliczności przypisać należy błąd, popełniony przez autora artykułu, wprzódy w *Dzienniku St. Petersburskim* umieszczonego, jakoby major *Bogdanow* ułożył w r. 1822 projekt i obrachunek nowych śluzów. To, cośmy wyżey powiedzieli, aż nadto okazuje, iż wspomniony oficer nie mógł ułożyć w r. 1822 projektu zrobionego w 1820, ogłoszonego na początku 1821, a który służył za przewodnictwo jego poprzednikowi, w ciągu robót, wykonywanych przez te dwa lata. Obowiązek, którym się w ówczas trudnił, zależał na ułożeniu lub poleceniu ułożyć, podług informacyy autora, szczegółów projektu, aby ztąd wyciągnąć wszystkie kształty i rozmiary, mające służyć za zasadę w ułożeniu rachunków. Sposób, jakim dopełnił tego zlecenia, przynosi naywięcey. Zaszczytu jego pojętności i czynności, lecz naymnieyszego nie daje mu udziału w układzie planu samego przez się. Zresztą, jeśli nastajemy na bezzasadne przypuszczenie autora pomienionego artykułu, to nie tak w zamiarze poprawienia faktów, mało publiczność obchodzących, jako raczey w myśli usprawiedliwienia pamięci jenerała *Betancourt*, z zarzutu, jakiby mu uczynić można było, iż poruczył plan tak wielkiey wagi młodemu oficerowi, nader zaiste godnemu, lecz któremu jeszcze, ani nauki, ani wiek, nie dozwoliły może nabydź wszystkich wiadomości, potrzebnych do roztrząsania rzeczy ważnych i naukowych, z podobną pracą połączonych.

Udział, jaki major *Bogdanow* miał w wykonaniu nowych sluzów, którém się z wielką zasługą zatrudniał, w ciągu lat 1822 i 1823, dosyć jest świetny, tak, iż nie potrzeba starać się o powiększenie go z uymą innym oficerom użytym do tey wielkiey budowy. Słuszna bezstronność, którą zachowywać należy w podobnych okolicznościach, daje nam prawo zarzucenia drugiemu przypuszczeniu, nie mniey dowolnemu jak pierwsze, a którem autor owego artykułu zdaje się przypisywać majorowi *Bogdanowi* prawie całą sławę z odkrycia wapna hydraulicznego, znalezionego około katarakt Wołchowskich. Daleko jeszcze pierwey przed czasem, o którym tu mowa, jenerał *Bazaine* po-

wziął myśl korzystania w sluzach, których budowaniem kierował, z doświadczeń półkownika *Raucourt* i podpółkowników *Lamé* i *Clapeyron* doradzanych w ogólności względem gatunków wapna krajowego (*). Wypadki tych doświadczeń, skłoniły go do polecenia podpółkownikowi *Clapeyron*, aby zwiedził okolice Szlisselburga, w celu odkrycia materyałów, z którychby można było otrzymywać wapno hydrauliczne. Oficer ten, po wielu bezskutecznych obeyrzeniach, udał się w dół brzegami wołchowskiemi, aż do katarakt i pierwszy postrzegł w warstach, też brzegi tworzących, kamień wapienny, który mu się zdawał mieć wszystkie potrzebne zalety. Raport jego, zniewolił jenerała *Bazaine*, iż sam udał się na mieysce, w jesieni 1822. Własne jego śledzenia, potwierdziły mniemanie podpółkownika *Clapeyron*. Kilka zebranych przezeń ułamków, oddano majorowi *Bogdanowi*, znaydującemu się w tey wyprawie, aby je wziął pod próby. Doświadczenia, z przyczyny tego polecenia czynione, dowiodły ważności odkrycia, i pokazały, że katarakty wołchowskie były potężném łożyskiem kamieni wapiennych, mogących zastąpić z korzyścią cyment angielski, trass i puccolany, które z wielkim tylko kosztem sprowadzane bydź mogły zza granicy.

Łatwo widzimy, z tey krótkiey historyi, iż sposób, w jaki artykuł bezimienny, namienia o wapnie Wołchowskiém, nie zupełnie się zgadza z rzeczywistością faktów, i że major *Bogdanow* nie więcey do tego odkrycia należał, tylko, ile wykonał ze ścisłością dane mu zlecenia.

Dopiero około końca r. 1822, roboty w Szlisselburgu nabyły całey czynności, jakiey ich nagłość wymagała. Pierwszém staraniem J. K. W. Xięcia Wirtembergskiego, jako Naczelnika dróg kommunikacyy, było obeyrzeć te roboty, jako też dawne sluzy, które jeszcze służyły żegludze. Przekonał się naocznie o niebezpieczeństwie, grożącém tym ostatnim, i niechybney konieczności przyspieszenia budowli, mających je zastąpić. Widok palów już powbijanych i przygotowanych do przyjęcia fundamentów, podał mu szczęśliwą myśl zastąpienia ścianą z płyt granitowych, ściany drewnianey. Oddając sprawiedliwość gorliwości jenerała *Bazaine*, w nadaniu tey robocie drewnianey, należytey trwałości, J. K. W. uznał, iż zbytnia tęgość gruntu, nie dozwalała wbijać palów tak głęboko, aby mogły zapewnić nieruchomość posadzce fundamentów, którą miano na tych palach oprzeć, a która, wprzypadku słabego z ich strony oporu, mogłaby bydź podniesioną skutkiem zaciekania dolnego. Ta nie małey wagi modyfikacya, nie tylko miała tę korzyść, iż nadała wszystkim częściom nowego pomnika moc równie dzielną, lecz nadto przyczyniła owey cechy wielkości i jednostayności, która szczególniey uderzyła wszystkich znakomitych cudzoziemców, przybyłych do Szlisselburga, na odgłos pochwał tey pracy. Pierwsze to obeyrzenie, w którém Xiąże Jmć Wirtembergski zwracał swoję uwagę na naymnieysze szczegóły, uczyniło nowe sluzy jedynym przedmiotem jego troskliwości. Srodki prawdziwie stanowcze, polecenia naywyraźnieysze i naydokładnieysze, przyśpieszały odtąd wykonanie robót, które J. K. W. zachęcał powielekroć potém swoją obecnością, i pochlebnemi oznakami swojego zadowolenia.

W ciągu r. 1823, wkrótce po nadaniu tak dzielnego bodźca robotom, Nayjaśnieyszy Cesarz Alexander, wieczney i błogosławioney pamięci, raczył poświęcić na oglądanie sluzów Szlisselburgskich jedną z tych chwil, które tak pożytecznie zwykł poświęcać dobru swoich ludów. Jenerał *Bazaine* miał szczęście towarzyszyć J. C. M. przy oglądaniu nowych budowli, i rozwinąć rozmaite części swojego planu, które zdawały się zaymować Monarchę.

W pierwszych miesiącach wiosny r. 1824, chęć odpowiedzenia sprawiedliwym oczekiwaniom J. K. W., i przyczynienia się, ile możności, do uskutecznienia błogich jego widoków, skłoniła jenerała *Bazaine* do starania się o ustanowienie kommissyi szczególney, mającey wszelką władzę, potrzebną do przyśpieszenia robót. Kommissya ta, utworzona na mocy Naywyższego rozkazu, wyjednanego przez J. K. W., rozpoczęła swoje posiedzenia w miesiącu czerwcu t. r., pod prezydencyą jenerał-majora *Gorgolego*, członka rady dróg kommunikacyy. Roboty, ciągle poruczane przez J. K. W. autorowi projektu, pod tytułem głównego dyrektora nowych sluzów, zyskały jeszcze nowy stopień czynności. Major *Bogdanow*, mianowany członkiem nowey kommissyi, i zajęty obowiązkiem, na który wszystek czas poświęcać musiał, zastąpiony został przez majora *Ławrowa*. Oficer ten, powołany tym sposobem do kończenia dzieła, które tak pomyślnie był rozpoczął, jest prawdziwie jednym z tych, którzy się naywięcey do jego doskonałego wykonania przyczynili. Wiele szczęśliwych modyfikacyy, przezeń proponowanych, a które główny dyrektor robót skwapliwie przyymował, zyskały potwierdzenie J. K. W. a dowodzą rozległości jego nauki i gorliwości. Kapitanowie baron *Wrangel* i *Romanow* z korpusu inżenierów, podporucznik *Kotikow* i chorążowie *Skabocki*, *Pilecki* i *Luizow* z oddziału budowniczych, byli jego ciągłymi spółpracownikami, i wszyscy stali się zarówno godnymi łaski J. K. W., który, za powrótem ze swojey ostatniey podróży do Szlisselburga, raczył ich zaszczycić publiczném oświadczeniem swojego zupełnego zadowolenia.

(*) Można się w tym względzie poradzić traktatu półkownika *Raucourt, o sztuce robienia dobrych zapraw* kar. 96; St. Peters. 1822.

Francya.

Paryż dnia 28 lipca.

(z Gazety Pruskiey Stanu.)

Monitor ogłosił rapport kontr-admirała *Rigny*, dowodzącego stacyami francuzkiemi na *Lewancie*, z *Milo* pod 19 czerwca 1826 datowany. Donosi w nim, że się mu poszczęściło, około wyspy *Eginy*, zniszczyć 14 greckich statków rozboyniczych. „Szczęśliwém zdarzeniem (słowa są tego rapportu) ukazaliśmy się na wyniosłości tey wyspy, gdzie miasto leży, w tey chwili, kiedy waleczny *Kanaris* z wielką liczbą rozboyników bitwę prowadzić musiał, gdzie on, oburzony, że jego ludzie takim bawią się rzemiosłem, zagroził, statki im popalić. Na widok naszey fregaty wzięli się ich rozboynicy do ucieczki, a *Kanaris* wnet na pokład okrętu mojego przybył, dla podziękowania nam za wyświadczoną mu, mimo naszey wiedzy, usługę.“ — Potym P. *Rigny* spalić kazał budujące się dla rozboyników statki na warstatach, do czego mu naymznakomitsi mieszkańcy wyspy dopomogli, dziękując razem za wyświadczone im dobrodzieystwo. Na końcu rapportu wyrażono: „Mam pewną nadzieję, że naszych okrętow i angielskiey stacyi przykład musi sprawić, iż rozboynictwo na morzu zmnieyszy się: ciężko jest, aby zupełnie ustało, dopóki teraźnieysza woyna trwać będzie: gdyż nieźmiernie trudno rozróżnić okręty ku powszechney sprawie uzbrojone od rozboyniczych, i żeby nie zmnieyszyć grekom środków obrony, chwytamy[illegible] (stokroć konieczności, bardzo podeyrzane okręty niszczyć.

Doniesienie Hr. *Portalis* i rekwizitoryum prokuratora jeneralnego, w sprawie dostarczeń woysku w Hiszpanii, zostały wydrukowane i członkom Izby Parów rozdane. Kommissya śledziła: czy kontrakta bajańskie, wiktoryyskie i madryckie, były dziełem zbrodniczego porozumienia się między jeneralnym intendentem woyska a jenerałem porucznikiem Hrabią *Bordesoulle* i *Guilleminota*, albo czy przekupstwem zostały otrzymane. Kommissya nie utworzyła pewnego wniosku. Prokurator jeneralny wnioskował, iż Izba Parów mogłaby oświadczyć, że nie ma nic do działania w rzeczy tych kontraktów przeciwko obu wyżey rzeczonym Parom, jako też przeciwko Intendentowi armii i Panu Ouvrard, a co się tycze obwinienia o przekupstwo, rzecz tę do zwyczaynych sądów odesłać.

Paryż d. 29 lipca.
(z teyże gazety.)

Głosowanie Sądu Parów tego razu nieco się przeciągnęło, gdyż na każdą do sprawy wprowadzoną osobę osobno wotowano. Zawczora zaczęło się od powodow podeyrzenia przeciwko Hrabiemu *Bordesoulle:* większa część Parów, którzy dotąd głosowali, popiera wnioski prokuratora jeneralnego. Arcy-biskup Hermopolitański i marszałek *Molitor* starali się szczególniey, ówczasowego ministra woyskowego Xiążęcia *Belluo*, od wszelkiego podeyrzenia oczyścić. Ex-minister *Lainé* wyraźnie się oświadczył przeciwko kontraktom na żywność; dawnieysi jego koledzy *Pasquier*, P. *Kergorlay* i wice-Hrabia *Dubouchage*, domagali się gruntownego wyśledzenia tey rzeczy. Deliberacya trwa ciągle.

P. *Montlosier* nowe swe pismo przeciw Jezuitom i przeciwko Ultramontanizmowi, w formie wyraźney denuncyacyi podał sądowi Królewskiemu i prokuratorowi jeneralnemu. Utrzymuje w niém autor, że we Francyi znayduje się systemat religiyny i polityczny, dążący do tego, ażeby religiją, porządek towarzyski i tron obalić. Gazeta *Gwiazda* ciągle dowodzi, że P. *Montlosier* chory jest na umyśle.

Z różnych stron Francyi przychodzą doniesienia o szkodach, od nawalnic i gradu zrządzonych. Cała Europa zdaje się w tym roku tą klęską niezwyczaynie bydź dotknioną.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Tuteysze gazety doniosły o okropnym wypadku, dowodzącym, jak szkodliwie jest zaniedbywać oświecenia ludu. Dnia 25 czerwca zachorowała przy robocie w polu w gminie Mees młoda dziewczyna Lavielle; krewni zaprowadzili ją do domu. Zasięgano pomocy lekarza z Dax, który jéy krew puścił, ale nic nie pomógł. Troskliwy o zdrowie córki oyciec, sprowadził z bliskiéy wsi, sławnego ze swojéy sztuki szarlatana. Przybył on do chorey, z wiencem, rozłożył xiążkę *Albertus magnus*, wezwał duchów i nakoniec zapewnił, że 22letnia dziewczyna Lasalle, w téy samey wsi mieszkająca, chorą zaczarowała. Nie wiedząc o burzy, jaka się nad jey głową zbierała, odwiedziła Lasalle wieczorem swoją znajomą i chciała przy niey noc przepędzić; nie przyjęto jey oświadczenia i wypchnięto ją za drzwi z niepojętémi groźbami. Nazajutrz zawołała ją do siebie chora przez innego wieśniaka, lecz jak tylko weszła, zamknięto za nią drzwi i oświadczono jey, że chorą zaczarowała. Wezwano ją, aby znajomą natychmiast uzdrowiła; lecz gdy zamiast tego zapewniała, że jest niewinną, zaczęto ją okładać pięściami i kijami. To wszystko było tylko początkiem większych okropności. Oyciec chorey zatkał mniemaney czarownicy usta, drugi przyniósł słomy i zapalił ją, poczém obadwa uchwyciwszy dziewczynę za ręce i za nogi, nad ogniem ją rozciągnęli. Męczona tym sposobem, przyrzekła, że chorą natychmiast uzdrowi. Przyprowadzono ją więc do łóżka, a gdy chora mówić zaczęła, utwierdzono się, że Lasalle jest czarownicą. Nalegano na nią, aby chorą niezwłócznie do zdrowia zupełnie przywróciła, a gdy znowu zaklinać się zaczęła, że to nie jest w jey mocy, rozciągniono ją powtórnie nad ogniem. Prawie uduszoną i opaloną, wyrzucili ją następnie za drzwi. Tu dopiéro przyszła do siebie, a litościwi sąsiedzi zaprowadzili ją do domu. Sąd uwiadomiony o tym wypadku, kazał winowayców uwięzić.

A n g l i a.

Londyn dnia 28 lipca.
(z Gazety Pruskiey Stanu.)

D. 24 była rada gabinetowa w wydziale stosunkow zewnętrznych, która trwała od godziny 3ciey do kwadransa na 6tą.

Zawczora przybył P. *Canning* od Hrabiego *Liverpool*, z wieyskiey jego majętności do miasta.

D. 25 okręt liniowy *Glocester* przybył do *Sheerness* z Kronsztadu, na którym przybył Lord *Strangford*.

Wczora przybył tu Hrabia *Liewen*.

D. 25 i wczora Lord *Sommerset* miał czynność w wydziale osad.

W Lloyds są poprzybijane długie doniesienia ze Smyrny, do 20 czerwca dochodzące, o rozbojach morskich, przeciwko angielskim i innych krajow okrętom przez rozboyników greckich popełnianych; tudzież o skutecznych środkach naszego dowódcy przeciwko nim przedsięwziętych.

Z Malty pod 26 czerwca donoszą, że przybyła tam król. fregata Sybilla, która w bitwie z dwóma okrętami rozboyniczemi około Kandyi, zniszczyła je, miała 12stu oficerów i ludzi zabitych, a 29 ciężko ranionych, z których kilku wkrótce umarło.

Z Kalkuty pod 8 marca przyszły depesze lądem; mają zaymować same tylko doniesienia handlowe, czemu niektórzy wierzyć niechcą.

Podług naynowszych wiadomości z Vera-cruz, około końca maja umierało tam codzień po sto ludzi. Kommodor *Porter*, który Mexykowi służby swe chciał poświęcić, bardzo był nieukontentowany ze swego przyjęcia, i był w przedsięwzięciu z oficerami i ludem na powrót odeyśdź.

D. 29 kwiet. w Mexyku, Kommisarz Francuzki, P. *Martin*, był przedstawiany Rządowi. Przed kilką dniami francuz, imieniem *St. Clair*, jako szpieg hiszpański, został poymany i osądzony. Pod 5 maja z Vera-Cruz donoszą, że fregata francuzka, na którey P. Martin zajechał, odebrała uwiadomienie, aby się z portu tamecznego do Sacrificios przeniosła.

Kongres w Bagota w marcu postanowił, drogi z *Kwito* do *Esmeroldos* i ciaśniny *Caracas* (na wielkim Oceanie) przedłużyć; wszystkim osiadającym i budującym się na tych drogach nadano na 15 lat wolność od podatkow i dziesięciny, także cła tylko połowa pobierać od wszelkich wprowadzanych towarow, wyjąwszy wódkę.

Gazeta dworska z dnia 14 t. m. donosi o nader niskiey, może kiedy zdarzoney w Anglii cenie cukru, t. j. 28 s. 9½ d. co kilka szyllingow niżey jest od ceny, zrządzoney przez wyroki berlińskie i medyolańskie.

P. *Allen*, młody amerykanin północny, który pod *Miaulisem* służy, przybył tu z depeszami do ajentów greckich, w których ma się zawierać ich odwołanie.

Na rynku wexlarskim tak mało jest do czynienia, że w poniedziałek, co prawie niesłychano, nie kupiono nad 50,000 f. s. w wexlach zagranicznych.

Londyn d. 29 lipca.
(z teyże gazety.)

P. *Peel* wielokrotnie w tym tygodniu widział się z Xięciem *York*.

Wczora od 2giey do 5tey trwała rada gabinetowa w wydziale stosunkow zewnętrznych, na którey obecność Lorda Kanclerza za rzecz istotną uważano, który ledwie o pół do 3ciey mógł przybydź.

Wczora Hr. *Liverpool* przyymował deputacyą rękodzielników z *Birmingham*. Znaydowali się u niego PP. *Robinson* i *Peel*.

W Dublinie rząd kazał podać rzeczywisty stan regimentow milicyi w Irlandyi.

Ministrowie mieli wyznaczyć znaczną summę ze skarbu na wsparcie w Manchester, jako wyjątek od prawideł.

Między Haiti i Anglią przez Jamaikę, urządzona jest regularna kommunikacya listowa raz na miesiąc.

Zawczora o godzinie 2 zpołudnia przybył Król Jmć, w pożądanym stanie zdrowia, tu do Pall-Mall, i natychmiast miał radę dworu, a potym posiedzenie rady tayney. O godzinie 5 Król Jmć wyjechał z Londynu napowrót do Windsor.

W wydziale osad otrzymano wczora depesze z Malty i wysp Jońskich.

— *Dnia 29.* —

Wiadomo jest, że Senat Mexykański wyrzekł, iż o żadnych wynagrodzeniach dla którego bądź z obcych mocarstw, słyszeć nie chce. Z tego powodu czyni gazeta National-Intelligencer następującą uwagę: Obecność ajenta francuzkiego w Mexyku wyjaśnia ten dzielny środek Senatu. Przybył on do Mexyku z projektami wynagrodzeń dla Hiszpanii. Senat wydając takie postanowienie, musiał się obawiać, aby władza wykonawcza z ajentem do ugody jakiey nie przystąpiła. Jest rzeczą do prawdy podobnieyszą, że wysłano zręcznych i potajemnych ajentów francuzkich z podobnemi przełożeniami do wszystkich Rzeczypospolitych południowo-amerykańskich. Monitor francuzki oświadczył był już w maju, że nie podobna podbić bronią tych krajów i że ich niepodległość uznać wypada, a zarazem dał do zrozumienia, że kraje te gotowe będą okupić swoję wolność, przez co Hiszpania miałaby fundusz do zapłacenia długu Francyi. Tak więc Francya wchodzi w układy właściwie tylko dla własnéy korzyści.

Na wyspie Hayti postanowiowo nadzwyczayny podatek na lat 10. Spłacone nim będą długi należące się Francyi.

Reprezentanci wyspy Hayti uchwalili na Seymie roku 1825 następujące prawa: Kodex cywilny, mający wiele podobieństwa do kodexu francuzkiego, Kodex handlowy, Kodex karny i postępowanie w sprawach karnych, prawo organizujące sądownictwo i policyą sądową, Kodex rolniczy, oprócz tego postanowili wiele praw przechodnich i zmienili organizacyą woyska, żandarmeryi i milicyi, uchwalili prawo hypoteczne, prawo podatkowe dla zaspokojenia Francyi, prawo o stosunkach dzierżawy i naymu i tyczące się gruntowego podatku. Nakoniec uorganizowali Izbę obrachunkową, ustanowili bank narodowy, zaprowadzili układy handlowe; zabezpieczyli korzyść banderze swojey Rzeczypospolitey (trudno znaleźć czynnieyszych reprezentantów.)

Kolumbiyski Jenerał *Millar*, rodem Anglik, powrócił do mieysca rodzinnego w Canterbury. Gdy wjeżdżał uderzono we dzwony i wywieszono chorągiew na wieży. Był on w bitwie pod Ayacucho drugim dowódzcą i przyczynił się swoją jazdą do pomyślnego stoczenia owey bitwy.

Mieszkańcy nowo-południowey Walii, uczynili mocne przełożenia względem rozprzestrzenienia ich praw politycznych; żądają między innemi, sądów przysięgłych i równego rozkładu podatków przez nich samych stanowionych. Niewolnicy na osadach odzywają się coraz częściey o wolność.

Hiszpanija.

Madryt d. 17 lipca.

(z Gazety Pruskiey Stanu).

Otrzymaliśmy dziś wiadomość o szczęśliwém przybyciu Króla Jmci do *Solar de Cabras*. W czasie tey podróży jeden z żołnierzy gwardyi, jadący obok powozu Królewskiego, tak nagle przez konia na skałę zrzuconym został, iż natychmiast życie zakończył. Królestwo Ichmość natychmiast wysiedli, i sami szukali wszelkich środków, aby nieszczęśliwego do życia przywrócić; wszakże wszystkie starania były bezskuteczne. Król obdarzył brata zmarłego mieyscem; a jego rodzinę pensyą z własney szkatuły.

Wczora słychać tu było, iż Król niezwłócznie do Madrytu powróci, wypadało mu bowiem naradzić się, ze wszystkimi ministrami i posłami zagranicznymi, względem okoliczności portugalskich.

Twierdzą, iż Król Jmć dnia 10 sierpnia znaydować się będzie w *Eskurialu*, dla obchodzenia tam uroczystości patrona tego klasztoru, ś. Wawrzyńca. (Klasztor ten, jak wiadomo, zbudowany jest na cześć tego Świętego, w kształcie kraty, jego męczeńskiego narzędzia).

Infanci *Don Carlos* i *Don Francis de Paula*, jakoteż Xiężniczka Beirska i jey familija, ciągle tu dotąd bawią. Infanci oba często ukazują się publicznie, lecz każdy swoim zwyczajem. Infant *Don Carlos* nie inaczey widzieć się daje, jak w przepisaney podług etykiety, którey się ściśle trzyma, pompie dworskiey; gdy tym czasem drugi Xiąże bardzo często bez orszaku, konno lub pieszo, ze swą małżonką i dziećmi po ulicach i spacerach ukazuje się, gdzie każdego łaskawie pozdrawia, a z osobami znajomemi, które napotka, bardzo poufale rozmawia. Przez co zyskał on wiele do siebie przywiązania.

Dnia 5 b. m., 5ty regiment piechoty linijowey wszedł do Madrytu, na zajęcie garnizonu; 800 składających go żołnierzy, piękną bardzo mają postawę: mundury ich są zupełnie robione krojem mundurow półków francuzkich, i gdyby nie kokarda czerwona, możnaby się było omylić. Scisła karność utrzymuje się w tym oddziale, oficerowie woyska czynnego będący tu, jakoteż inni francuzi, dziwili się porządkowi. Jeśli woysko hiszpańskie na ten się wzór ukształci, wkrótce będzie bardzo znaczącém. (*J. d. S. P.*)

Zawczora u dworu obchodzono imieniny Infanta, syna Infanta Don Francisco, i z tey okoliczności była półgalla.

W *Gibraltarze* dla wszystkich z morza środziemnego przychodzących okrętow naznaczona jest dłuższa kwarantanna. Do środka tego powodem była ostróżność, pochodząca ze względu na stan zdrowia w Genui: na okręcie jednym, z tamtąd przybyłym, w czasie drogi umarło 5 ludzi.

Od brzegow Galicyi krąży korsarz powstańców, który tamteyszemu handlowi nie mało szkody czyni. Niespokoyni są o wylądowanie w tey prowincyi: i dla tego władze mieyscowe otrzymały rozkaz czuyność swą podwoić, a na okręty z Gibraltaru przychodzące szczególnieyszą dawać baczność.

Niderlandy.

Bruxella d. 26 lipca.

(z Gazety Pruskiey Stanu.)

Zwierzchność tuteysza postanowiła, aby po cztéry razy na tydzień, przez wyznaczonych do tego lekarzy, dzieci bezpłatnie ospę miały zaszczepioną.

Król Jmć upoważnił rząd miasta Gandawy, do zaciągnienia pożyczki 150,000 pf. na poprawienie kanału *Terneuzen*.

2 Rząd Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego podaje do wiadomości publiczney, że zabroniono jest naymocniey wszystkim uczniom do wiedzy Uniwersytetu należącym, zaciągać długi w pieniądzach lub innych rzeczach, albo też brać cokolwiek na kredyt. Pożyczający zatem lub kredytujący uczniom, własney winie przypiszą stratę wyniknąć stąd mogącą, ponieważ wszelkie oto skargi i pretensye przyjęte niebędą.

Sekretarz Norbert Jurgiewicz.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 94.

Wilno dnia 6 sierpnia v. s. Roku. 1826.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

3 ИМПЕРАТОРСКАГО Воспитательнаго Дома, отъ С. Петербургскаго Опекунскаго Совѣта симъ вторичьно объявляется: что въ ономъ продается съ публичнаго торга недвижимое имѣніе покойнаго Штабсъ-Капитана Якова Степанова Дымчевича, состоящее могилевской губерніи чаусовскаго повѣта въ селѣ Кишицѣ 205, въ деревняхъ Носоревѣ 21 и Торговкѣ переведенныхъ въ село Кишицы 30, и того 256 ревижскихъ мужеска пола душъ, писанныхъ по последней въ Белорусіи ревизіи 1816 года съ рожденными после ревизіи, со всею принадлежащею къ сему имѣнію землею и всякимъ на оной строеніемъ; для чего и назначены сроки торгамъ сего года въ декабрѣ мцѣ, первый 7, вторoй 9 и третій 14 числъ. Желающія купить имѣніе сіе, могутъ являтся въ Опекунскій Совѣтъ показанныхъ числъ въ присутственное время, и видеть въ ономъ продаваемому имѣнію опись и условія.

Экспедиторъ Осмоловски.

OGŁOSZENIE.

3 Rada Sankt-Petersburska Opiekuncza Cesarskiego Domu Wychowania powtórnie ninieyszém ogłasza, iż w niey przedaje się z publicznego targu nieruchomy majątek zmarłego Sztab-Kapitana Jakuba Stefanowa Dymczewicza, położony w Mohilewskiey Gubernii w Powiecie Czausowskim we wsi Kiszyce 205, we wsiach Nosorewie 21 i Torhowce przeprowadzonych do wsi Kiszycy 30, w ogóle 256 rewizkich męzkiey płci dusz, zapisanych podług ostatniey na Białey Rusi rewizyi 1816 roku, z urodzonemi po rewizyi, ze wszelką należącą do tego majątku ziemią, i ze wszelkiém na niey zabudowaniém, do czego naznaczone terminy do targow teraznieyszego roku w miesiącu decembrze: 1szy 7, 2gi 9 i 3ci 14. Zyczący kupić pomieniony majątek, zechcą przybyć do Rady Opiekuńczey oznaczonych dni w czasie posiedzeń, i widzieć w niey przedającego się majątku inwentarz i warunki.

Expedytor Osmołowski.

3 ИМПЕРАТОРСКАГО Воспитательнаго Дома, отъ С. Петербургскаго Опекунскаго Совѣта симъ вторично обявлется: что въ ономъ продается заложенное и просроченное недвижимое имѣніе Помѣщика Алоизія Игнатьевича Пржецишевскаго, состоящее Витебской губерніи Лепельскаго повѣта при имѣніи Загорцѣ въ деревняхъ: Шавринѣ 13, и Сковородкѣ 27 и того 40 душъ мужеска пола писанныхъ по ревизіи 1816 года, съ рожденными после ревизіи, со всѣю принадлежащего къ нимъ землѣю и всякимъ на оной строеніемъ; для чего и назначены сроки торгамъ сего года въ октябрѣ мцѣ, первый 19, вторый 21 и третій 26 числъ. Желающія купить имѣніе сіе, могутъ являтся въ Опекунскій Совѣтъ показанныхъ числъ въ присутственное время, и видѣть въ ономъ продаваемому имѣнію опись и условія.

Экспедиторъ Осмоловски.

3 Rada Sankt-Petersburska Opiekuńcza Cesarskiego Domu Wychowania ninieyszém powtórnie ogłasza: iż w niey przedaje się oddany w ewikcyą i przeterminowany nieruchomy majątek obywatela Aloizego Ihnatjewicza Przeciszewskiego, położony w Witebskiey Gubernii w Lepelskim powiecie przy majętności Zahorce we wsiach: Szawrynie 13, i Skowrodce 27, w ogóle 40 dusz płci męzkiey zapisanych w rewizyi 1816 roku, z urodzonemi po rewizyi, ze wszelką należącą do nich ziemią, i ze wszelkiém na niey zabudowaniem, do czego naznaczone terminy do targów w roku teraznieyszym w miesiącu oktobrze: 1szy 19, 2gi 21 i 3ci 26. Zyczący kupić ten majątek, zechcą przybyć do Rady Opiekuńczey w oznaczonych dniach w czasie posiedzeń, i widzieć w niey przedającego się majątku inwentarz i warunki.

Expedytor Osmołowski.

2 Rząd Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego podaje do publiczney wiadomości, że przetarg na oddanie w 12letnią dzierżawę młynu Uniwersyteckiego, odbywać się będzie w sali posiedzeń tegoż Rządu w dniu 11 sierpnia t. m. o godzinie 11 z rana. (podpisano) Sekretarz Felix Mierzejewski.

T A B E L L A
Wygranych pierwszey Klassy trzydziestey Loteryi Klassyczney Królestwa Polskiego podług następującego porządku.

Nr.	Zł.	Nr.	Zł.	Nr.	Zł.	Nr.	Zł.	Nr.	Zł.	Nr.	Zł.	Nr.	Zł	Nr	Zł.
255	100	4212	60	7784	100	11120	60	13765	200	18032	1800	21415	200	25585	100
524	100	94	60	8027	60	48	100	14012	60	62	60	21615	200	26146	60
90	60	4412	60	55	60	87	60	14336	200	18213	100	21981	60	26562	60
773	100	4598	60	8174	60	11205	60	15292	250	18746	750	22133	3600	26861	250
1014	60	4792	100	79	100	74	60	15431	60	95	250	22280	200	26999	200
1626	250	4966	500	99	60	11601	60	93	60	19055	200	22400	60	27055	100
50	60	5064	60	8272	60	50	60	15538	60	19112	100	22677	60	96	60
1700	60	5119	60	8406	200	11702	60	48	60	31	60	23026	60	27125	60
35	60	5224	60	8560	60	72	60	55	100	40	250	23118	100	27422	100
61	100	6073	60	76	100	11978	60	15766	60	19398	200	72	60	27511	60
2205	60	6313	60	8835	60	12405	100	15931	60	19419	60	23267	60	47	250
2365	250	6598	60	9012	200	12500	100	80	100	19646	100	23508	60	63	60
2456	8000	6641	60	9194	60	64	60	16185	100	48	60	40	60	27608	60
46	60	6892	60	9277	100	12843	100	16367	60	20355	60	23632	60	27811	60
2752	100	7000	60	9337	200	56	100	77	100	84	60	23774	60	27909	60
2825	60	95	100	9424	60	12939	60	16462	60	89	60	23840	100	28047	60
3014	60	7274	60	9659	60	13069	100	16782	60	20637	60	23915	60	28108	60
3107	60	7339	60	9701	60	13359	200	16900	60	20830	60	24256	60	28257	200
3218	60	75	250	22	60	62	60	31	60	94	200	75	100	28355	60
3357	200	94	60	10 85	60	13403	60	58	60	20913	500	24522	60	28471	60
3787	500	7429	60	10148	60	85	60	17121	60	76	60	24615	500	28667	100
90	200	7598	60	10342	100	13586	60	17267	250	21069	100	24759	200	28706	60
4025	60	7635	1400	60	60	13610	200	17756	60	21251	60	25080	60	50	100
90	60	86	60	10415	100	40	100	17889	100	61	60	25361	750	28856	250
4181	60	7753	60	10767	200	13643	100	18011	100	21406	60	25372	100	28961	200

Następujące Numera każden wygrał 15 Złotych.

Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.
13	1959	3677	5377	7638	9208	10740	12810	14290	15952	17333	19651	21132	22876	24771	25977	27238	28392
31	73	3733	94	39	28	48	38	96	94	52	59	52	22911	74	26011	42	28411
50	83	81	5925	45	51	61	48	14312	16021	81	83	64	46	88	21	72	33
73	85	83	43	46	58	65	52	23	82	17940	19701	65	64	24856	68	94	35
102	97	3978	49	75	9295	79	81	27	16147	44	23	83	68	76	93	97	28501
40	2002	4112	57	81	9345	10817	12926	74	67	86	27	94	80	82	26129	27308	4
58	13	54	87	97	64	68	42	90	77	18026	77	21200	23089	89	30	48	19
208	79	73	88	7716	70	10915	43	14430	88	50	78	12	23115	91	37	52	28638
11	2116	4231	97	49	82	33	58	49	16227	78	19812	53	41	94	63	60	58
17	45	51	6048	90	83	65	59	78	16313	18109	63	93	46	24902	64	63	59
27	72	68	97	7814	89	78	90	14532	60	18	64	21347	51	19	77	65	74
35	2200	4352	6108	17	9409	11012	13006	95	65	32	76	81	90	25	97	77	99
54	23	4405	32	65	35	33	15	14614	99	53	19937	96	98	36	26201	78	28708
75	53	24	6204	79	41	40	24	27	16421	18212	65	21498	23251	38	27	27445	13
83	67	25	17	82	9510	79	79	37	45	74	90	21574	92	57	28	52	41
520	2321	53	38	99	65	85	83	41	16523	18312	94	82	23424	70	50	92	71
21	53	59	45	7910	78	90	89	65	53	29	20044	21600	55	86	59	27507	89
24	62	67	77	14	99	11106	13104	88	16611	76	79	9	77	95	72	42	28807
31	68	92	80	31	9616	8	11	90	20	97	94	51	83	25012	89	57	8
56	80	4505	95	49	43	21	18	14716	54	18460	96	57	23560	18	91	66	51
65	91	64	96	86	9711	69	37	47	57	85	20100	21721	64	37	26313	67	90
88	2403	4635	6336	8004	34	85	57	65	16716	94	26	27	69	45	45	68	95
93	23	42	83	17	49	92	61	14808	89	18504	88	51	93	89	75	69	28905
401	25	51	89	93	64	11204	13228	64	16821	15	20212	52	96	25102	26412	89	10
34	30	85	6409	8102	76	12	31	74	24	58	33	68	23642	12	26	27612	13
84	75	4723	11	13	80	54	71	97	26	73	70	77	45	16	38	18	32
536	2568	31	6539	19	9862	63	79	14929	45	84	76	96	60	17	42	44	28941
47	76	4808	53	75	9938	11315	13331	32	46	92	20305	98	69	19	91	62	
72	84	42	70	81	97	64	47	50	56	18605	20	21822	23813	68	93	84	
609	2611	62	76	8208	10008	74	13426	15008	65	8	35	24	49	87	96	85	
31	57	68	6605	88	9	89	29	15	70	14	59	43	23927	25242	26508	27730	
95	2701	91	17	8306	12	92	33	28	97	61	61	62	33	90	17	38	
713	20	4915	40	38	38	94	40	54	16918	80	69	73	59	96	63	83	
22	24	72	43	57	79	11423	43	67	30	84	96	21949	83	25339	65	27800	
46	65	5099	52	65	10116	11562	53	15100	41	18724	20444	56	94	92	74	8	
92	79	5179	73	81	27	11757	56	10	48	31	51	68	24018	98	26652	14	
802	2806	5229	6762	82	41	83	13522	38	72	51	56	22013	66	25406	87	39	
23	48	38	89	88	79	11804	91	61	17008	67	90	22110	81	29	26703	42	
56	64	67	96	8411	88	43	97	90	18	98	97	51	90	32	63	57	
92	76	5353	6869	40	10195	62	13605	15226	49	18833	20529	52	93	43	69	59	
95	2903	70	6903	47	10220	11909	24	46	84	18930	37	93	24132	58	71	87	
902	12	78	22	89	25	32	51	15303	17131	59	65	22219	54	89	94	27917	
49	13	5430	42	8525	36	12004	54	38	32	73	69	33	55	25500	26821	20	
1026	14	31	97	86	10312	17	61	69	36	92	87	49	58	4	26	23	
46	87	48	7023	97	16	29	71	99	40	96	90	52	60	5	59	55	
66	3018	54	29	8607	17	47	13718	15405	48	19014	20607	89	24206	33	78	57	
86	32	70	39	37	35	64	33	6	69	43	53	92	33	37	85	65	
92	66	83	54	75	74	12151	60	35	87	76	59	22308	63	39	96	86	
1120	85	89	59	8726	87	96	83	64	17242	89	76	14	24303	75	26900	28034	
39	3109	5507	65	48	91	98	92	63	64	93	20718	34	15	25606	22	37	
88	35	13	70	64	94	12258	94	15511	69	19113	27	38	17	7	37	40	
1251	87	20	7129	8801	10404	12332	13876	93	17323	20	32	42	21	8	65	62	
70	3219	53	53	12	7	51	86	15610	27	32	34	78	23	17	70	63	
1300	40	66	75	8937	23	12457	91	11	42	46	43	96	60	20	74	28127	
1468	44	74	93	39	36	60	13902	19	44	68	66	22401	89	27	95	37	
1531	58	76	7208	40	37	12503	23	24	58	19222	68	21	24409	77	27012	28150	
61	77	83	7331	45	10504	16	67	57	66	28	20811	49	99	91	71	58	
62	3340	5607	33	67	9	29	92	74	17425	84	65	95	24503	95	80	82	
1657	47	40	52	9004	24	12610	14007	84	47	19300	20958	22544	10	96	91	92	
1711	3422	87	63	14	30	47	29	15700	68	4	60	48	60	25701	27107	93	
20	30	5715	78	41	55	99	32	3	17557	43	86	56	24614	52	28	28217	
79	41	29	7450	43	74	12707	33	20	87	56	88	22621	27	70	32	26	
1806	52	55	80	67	80	25	94	26	17618	19405	90	31	57	86	37	32	
40	56	70	7503	9104	10616	49	14102	39	40	98	99	44	74	97	64	70	
67	77	94	30	22	25	57	71	71	17741	19527	21002	75	82	25306	76	90	
81	82	5836	34	58	61	76	14213	15825	46	50	22	22712	24702	86	86	28337	
83	3566	41	36	74	78	82	42	15907	61	19605	44	33	33	88	27207	71	
1912	3605	51	48	95	10719	89	47	18	74	30	87	22815	43	96	10	72	
1942	3671	5857	7622	9203	10731	12798	14259	15928	17782	19645	21095	22837	24762	25976	27212	28381	

Wszystkie Losy wygrane na dowod że są zapłacone, Kollektorowie do Dyrekcyi odesłać powinni.
Ciągnienie drugiey Klassy 30tey Loteryi klassyczney odbędzie się dnia 6 września 1826 roku.

w Warszawie dnia 7 sierpnia 1826 *roku.*

DYREKCYA JENERALNA LOTERYI KROLESTWA POLSKIEGO.

Kons. Kochanowski. *J. Gebhard.*